

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

Republika Srpska
78000 Banja Luka
Vladike Platona bb
Tel: +387(0)51/493-555
Faks: +387(0)51/493-556
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Opštine Brod
za period 01.01 – 31.12.2023. godine**

Broj: RV046-24

Banja Luka, 01.07.2024. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	4
	Izvještaj o reviziji usklađenosti.....	4
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	8
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	9
	1. Uvod	9
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja	9
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	10
	4. Nabavke.....	12
	5. Priprema i donošenje budžeta	13
	6. Finansijski izvještaji	14
	6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta.....	14
	6.1.1. Prihodi i primici.....	14
	6.1.2. Rashodi i izdaci	16
	6.1.3. Budžetski suficit/deficit.....	18
	6.1.4. Neto finansiranje.....	18
	6.1.5. Razlika u finansiranju	18
	6.1.6. Izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima	19
	6.2. Bilans uspjeha	19
	6.2.1. Prihodi.....	19
	6.2.2. Rashodi.....	19
	6.2.3. Finansijski rezultat.....	20
	6.3. Bilans stanja	20
	6.3.1. Aktiva	20
	6.3.2. Pasiva.....	23
	6.3.3. Vanbilansna evidencija.....	25
	6.4. Bilans novčanih tokova	25
	6.5. Vremenska neograničenost poslovanja.....	25
	6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	25
	6.7. Napomene uz finansijske izvještaje	26

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju konsolidovanih godišnjih finansijskih izvještaja Opštine Brod koji obuhvataju: Konsolidovani bilans stanja na dan 31.12.2023. godine; Konsolidovani bilans uspjeha, Konsolidovani izvještaj o promjenama neto imovine, Konsolidovani bilans novčanih tokova, Konsolidovani periodični izvještaj o izvršenju budžeta na računovodstvenom fondu 01 i Konsolidovani periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima, za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena uz finansijske izvještaje i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, konsolidovani finansijski izvještaji Opštine Brod istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2023. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200 – 2810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu „Odgovornost revizora“. Reviziju smo proveli u skladu sa ISSAI 130 – Etički kodeks, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora i izvršenju budžeta.

Kao što je navedeno pod tačkama 6. i 6.3.1.2. ovog Izvještaja:

Konsolidacija finansijskih izvještaja Opštine Brod nije izvršena kako je propisano članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, jer nije izvršeno uključivanje neto imovine, odnosno kapitala iz bilansa stanja javne ustanove i preduzeća koji su pod njenom kontrolom ili značajnim uticajem u konsolidovani bilans stanja.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.1.1. ovog Izvještaja:

Precijenjeni su ostali kapitalni grantovi iz zemlje, a potcijenjene pomoći u naturi za iznos od 60.000 KM, jer su pomoći za izvođenje radova na rekonstrukciji i asfaltiranju puta iskazane kao primljeni grant, što nije u skladu sa članom 136. i 137. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.1.1. ovog Izvještaja:

Precijenjena su kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija unutar iste jedinice vlasti, odnosno kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija unutar iste jedinice vlasti za iznos od 626.804 KM, jer su utrošena sredstva sa računa posebnih namjena iskazana kao potraživanja i kao obaveze, što nije u skladu sa članom 72. stav (1), odnosno članom 82. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.3.1.1. i 6.3.1.2. ovog Izvještaja:

Dugoročni plasmani po osnovu datih dugoročnih zajmova i kratkoročna potraživanja su precijenjeni, a rashodi od usklađivanja vrijednosti kratkoročnih potraživanja, kao i rashodi od usklađivanja vrijednosti dugoročnih plasmana su potcijenjeni za iznos od 45.486 KM, odnosno 11.695 KM, jer Opština Brod nije izvršila ispravku vrijednosti potraživanja i plasmana koji su dospjeli na naplatu, a nisu naplaćeni u roku od 12 mjeseci, što nije u skladu sa članom 73. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.3.1.2. ovog Izvještaja:

Opština Brod nije iskazala kao investiciju imovinu, odnosno nije izvršena reklasifikacija vrijednosti poslovnih prostora i garaža koje daje u zakup, što nije u skladu sa članom 23. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.2.1. ovog Izvještaja:

Obaveze za nabavku roba i usluga u zemlji su precijenjene, a obaveze za doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština, gradova i institucija obaveznog socijalnog osiguranja su potcijenjene za iznos od 109.604 KM, jer je dio obaveza po osnovu doznaka na ime socijalne zaštite iskazan u okviru obaveza za nabavku roba i usluga u zemlji, što nije u skladu sa članom 81. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz konsolidovane finansijske izvještaje Opštine Brod za godinu koja se završava na dan 31.12.2023. godine su objelodanjena pitanja vezana za nastavak poslovanja u skladu sa načelom stalnosti poslovanja.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja su ona pitanja koja su po našem profesionalnom mišljenju bila najznačajnija u vršenju revizije konsolidovanih finansijskih izvještaja Opštine Brod za godinu koja se završava na dan 31.12.2023. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije tih finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanih u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, nema drugih pitanja koja treba objaviti u ovom Izvještaju o reviziji

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Načelnik opštine je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor i međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjerenje predstavlja visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu

sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija provodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Glavni revizor

Banja Luka, 01.07.2024. godine

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izveštaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Opštine Brod za 2023. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u konsolidovanim finansijskim izvještajima Opštine Brod za 2023. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. ovog Izveštaja:

Radni odnos zasnovan na određeno vrijeme sa 15 izvršilaca zbog privremeno povećanog obima posla trajao je duže od šest mjeseci, što nije u skladu sa članom 61. stav (1) tačka 2) Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave.

U toku godine zaključeno je 11 ugovora o djelu sa fizičkim licem za poslove koji su sistematizovani i koji predstavljaju osnovnu djelatnost JZU Doma zdravlja Brod, što nije u skladu sa članom 205. Zakona o radu.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.1.1. ovog Izveštaja:

Opština Brod je u toku 2023. godine utrošila dio od ukupno akumuliranih sredstava po osnovu naknade za zaštitu od požara u iznosu od 206.438 KM, kao i sredstva posebne vodne naknade u iznosu od 353.057 KM u svrhe za koje ta sredstva nisu namijenjena (za isplatu obaveza iz redovnog poslovanja i po osnovu zabrane raspolaganja sredstvima na žiro računima od strane Poreske uprave Republike Srpske), što nije u skladu sa članom 85. stav (2) tačka 2. Zakona o zaštiti od požara, odnosno članom 194. i 195. Zakona o vodama.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2.1. ovog Izveštaja:

Za dodijeljena sredstva granta udruženjima građana, etničkim i vjerskim organizacijama i udruženjima i ostalim korisnicima u iznosu od 465.956 KM nije raspisan javni poziv, nije provedena procedura dodjele i kontrole trošenja sredstava, te izvještavanje o utrošku dodijeljenih sredstava, shodno članu IV, XII, XIV i XVIII Odluke o finansiranju programa i projekata udruženja građana – NVO organizacija.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući dalju rezervu na dato mišljenje skrećemo pažnju na navedeno pod tačkom 3. ovog Izveštaja:

Odlukom Vlade Republike Srpske o primjeni odredaba Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske produžena je primjena odredbi navedenog kolektivnog ugovora, koja je osporena Odlukom Ustavnog suda Republike Srpske.

Opština Brod je odredbama Kolektivnog ugovora za zaposlene u opštinskoj upravi propisala koeficijente za obračun plata zaposlenih koji su usklađeni sa koeficijentima propisanim Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, načelnik je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Opštine Brod obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Opštine Brod.

Banja Luka, 01.07.2024. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se Načelniku da obezbijedi da se:

- 1) popis imovine i obaveza, te usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem vrši na način propisan članom 4., 5. i 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,
- 2) prilikom sačinjavanja konsolidovanih finansijskih izvještaja uključuju entiteti koji su pod kontrolom ili značajnim uticajem Opštine u skladu sa članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,
- 3) evidentiranje naknade plata za vrijeme bolovanja koje se refundiraju od fondova obaveznog socijalnog osiguranja, kao i izdataka, primitaka i potraživanja od fondova, vrši u skladu sa članom 80. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,
- 4) obračun amortizacije vrši u skladu sa stopama propisanim Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike,
- 5) izvrši korekcija vrijednosti plasmana i potraživanja, kao i vrijednosti dugoročnih zajmova datih zajednicama etažnih vlasnika u skladu sa članom 73. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,
- 6) iskazivanje potraživanja i obaveza vrši u skladu sa članom 72. stav (1), odnosno članom 82. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,
- 7) poslovni prostori, garaže i ostala stalna imovina koja se izdaje u zakup iskaže kao investiciona imovina u skladu sa članom 23. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike,
- 8) obaveze za doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština, gradova i institucija obaveznog socijalnog osiguranja klasifikuju u skladu sa članom 81. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike,
- 9) za sudske sporove za koje je na osnovu procjena pravnih zastupnika izvjesno da će biti presuđeni na teret Opštine ili nižeg budžetskog korisnika vrše rezervisanja u skladu sa članom 82. stav (3) i (5) i članom 84. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Preporuke vezane za usklađenost

Preporučuje se Načelniku da obezbijedi da se:

- 1) trajanje radnog odnosa za izvršioce na određeno vrijeme uskladi sa članom 61. stav (1) tačka 2) Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave,
- 2) ugovori o djelu zaključuju za poslove van djelatnosti poslodavca u skladu sa članom 205. Zakona o radu,
- 3) broj zaposlenih u jedinici za internu reviziju uskladi sa odredbama člana 22. stav (2) Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske,
- 4) uspostavi sistem internih kontrola u skladu sa odredbama člana 59. Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske, kao i članom 9. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, u smislu da se donese akt o upravljanju rizicima, vrši procjena rizika i upravljanje rizicima, definišu

- detaljni ključni poslovni procesi i knjiga poslovnih procesa, izvrši analiza postojećih pravila i procedura i da se vrši formalna, suštinska i računska kontrola knjigovodstvene dokumentacije,
- 5) postupci javnih nabavki planiraju, provode i ugovori zaključuju u skladu sa članom 6. i 17. Zakona o javnim nabavkama,
  - 6) pravilnik o javnim nabavkama objavi u službenom glasniku opštine u skladu sa članom 93. Statuta Opštine Brod,
  - 7) sadržaj platnih listi uskladi sa Pravilnikom o sadržaju pismenog obračuna plate,
  - 8) dodjela sredstava granta vrši u skladu sa Odlukom o finansiranju programa i projekata udruženja građana – NVO organizacija i Odlukom o kriterijumima, uslovima i načinu finansiranja u oblasti sporta i fizičke kulture na području opštine Brod,
  - 9) obaveze za porez i doprinose na plate i naknade plata izmiruju u momentu isplate ličnih primanja u skladu sa članom 59. stav (1) i 61. stav (1) Zakona o porezu na dohodak i članom 24. Zakona o doprinosima.

Preporučuje se Skupštini opštine Brod da se:

- 10) donese Strategija razvoja lokalnih puteva i ulica u naselju u skladu sa članom 13. Zakona o javnim putevima, kao i Program razvoja sporta i kategorizaciju sportova i sportista u skladu sa članom 119. i 136. stav (4) Zakona o sportu.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o lokalnoj samoupravi,
- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske,
- Rebalans budžeta za 2023. godinu i Odluka o izvršenju rebalansa budžeta Opštine Brod za 2023. godinu,
- Zakon o javnim nabavkama,
- Zakon o trezoru,
- Zakon o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave,
- Zakon o doprinosima,
- Zakon o porezu na dohodak,
- Zakon o administrativnim taksama,
- Zakon o komunalnim taksama,
- Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama,
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske,
- Uputstvo o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole,
- Pravilnik o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole,
- Pravilnik o uslovima, načinu obračunavanja, prijavljivanja i uplate doprinosa,
- Odluka o najnižoj plati u Republici Srpskoj,
- Odluka o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj.

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Opština Brod (u daljem tekstu: Opština) se nalazi na sjevernom dijelu Republike Srpske, na obali rijeke Save u Posavini. Sjevernu granicu čini rijeka Sava. Prostor Opštine obuhvata površinu od 228 km². Na području Opštine, prema rezultatima popisa iz 2013. godine, živi ukupno 15.720 stanovnika. Opština je za 2023. godinu svrstana u kategoriju srednje razvijenih jedinica lokalne samouprave („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 99/22).

Opština izvršava obaveze utvrđene Ustavom, Zakonom o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 97/16 i 36/19), Statutom i drugim važećim propisima kojima su utvrđena područja odgovornosti, nadležnosti organa i finansiranje Opštine. Poslovi Opštine obuhvataju poslove iz samostalne nadležnosti i poslove prenesene posebnim zakonima.

Opština je organizovana u skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi. Organi Opštine su Skupština i Načelnik. Skupština je predstavnički organ, organ odlučivanja i kreiranja politike Opštine, a čini je 25 odbornika. Načelnik zastupa i predstavlja Opštinu, rukovodi radom Opštinske uprave i odgovoran je za njen rad. Načelnik je nosilac izvršne vlasti u Opštini.

U 2023. godini iz budžeta Opštine finansirani su Skupština opštine, mjesne zajednice, opštinska uprava (sa Teritorijalnom vatrogasnom jedinicom i Jedinicom civilne zaštite) i niži budžetski korisnici – javne ustanove „Centar za socijalni rad“ Brod, Dječije obdanište „Beli anđeo“ Brod i „Turistička organizacija opštine Brod“ Brod. Iz budžeta Opštine se djelimično finansiraju javne ustanove Srednjoškolski centar „Nikola Tesla“ Brod i Narodna biblioteka „Branko Ćopić“ Brod.

Revizijom su obuhvaćeni konsolidovani godišnji finansijski izvještaji Opštine koji uključuju finansijske informacije Opštinske uprave i navedenih javnih ustanova na osnovu evidencija iz glavne knjige trezora.

U Konsolidovanom Bilansu stanja Opštine za 2023. godinu u konsolidaciju se, u skladu sa članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 115/17 i 118/18), uključuju entiteti javnog sektora koji se nalaze pod kontrolom Opštine.

Na dostavljeni Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji za period 01.01 – 31.12.2023. godine nije bilo primjedbi.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italik slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske izvršila je finansijsku reviziju Opštine za period 01.01 – 31.12.2020. godine i sačinila Izvještaj o provedenoj finansijskoj reviziji Opštine Brod u kojem je, u cilju prevazilaženja utvrđenih nepravilnosti, dato ukupno 15 preporuka. Opština je u oktobru 2021. godine usvojila plan mjera otklanjanja nepravilnosti po pomenutom revizijskom izvještaju u kojem su navedene planirane aktivnosti i mjere za otklanjanje uočenih nedostataka, nosioci aktivnosti i rokovi realizacije planiranih mjera.

Od ukupnog broja preporuka devet nije provedeno, a jedna preporuka je djelimično provedena. Preporuke koje nisu provedene odnose se na to da se popis imovine i obaveza vrši na način propisan članom 4. i 5. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza (tačka 3. izvještaja), konsolidacija finansijskih izvještaja Opštine vrši u skladu sa članom 123.

Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike (tačke 6. i 6.3.1.2. izvještaja), doznake iskazuju u skladu sa odredbama člana 81. i 96. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike (tačka 6.3.2.1. izvještaja), opštinsko zemljište koje je predmet prodaje klasifikuje kao imovina namijenjena prodaji, kao i da se poslovni prostori, garaže i ostala stalna imovina koja se izdaje u zakup iskaže kao investiciona imovina (tačka 6.3.1.2. izvještaja), za sudske sporove vrše rezervisanja (tačka 6.6. izvještaja), donese strategija razvoja lokalnih puteva i ulica u naselju na području Opštine (tačka 3. izvještaja), postupci javnih nabavki provode primjenjujući odredbe Zakona o javnim nabavkama (tačka 4. izvještaja), porez i doprinosi na topli obrok, regres, kao i ostala lična primanja zaposlenih plaćaju u momentu isplate po navedenim osnovama (tačka 6.3.2.1. izvještaja).

Preporuka koja je djelimično provedena odnosila se na dodjelu planiranih sredstava granta (tačka 6.1.2.1. izvještaja).

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Organizacija i funkcionisanje sistema internih kontrola Opštine djelimično su definisani postojećim internim aktima (Statut, Poslovnik o radu Skupštine opštine, Odluka o osnivanju Opštinske uprave Opštine Brod, Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Opštinske uprave Opštine Brod, Pravilnik o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima i ostali). Odlukom o osnivanju i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta uređena je unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta, kao i ostala pitanja bitna za rad i funkcionisanje Opštinske uprave.

Navedenim pravilnikom sistematizovano je ukupno 77 radnih mjesta sa 104 izvršioca. Na dan 31.12.2023. godine u Opštinskoj upravi je u radnom odnosu bilo ukupno 106 zaposlenih, od toga na neodređeno vrijeme 76 zaposlenih, 24 na određeno vrijeme, tri funkcionera, dva imenovana lica na mandatni period i jedan pripravnik.

Shodno članu 64. Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 97/16) načelnik je u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu odluke o usvajanju budžeta donio plan zapošljavanja kojim je planirano popunjavanje pet upražnjenih radnih mjesta i prijem pet pripravnika radi sticanja radnog iskustva. Planirano je i zaključivanje ugovora o stručnom osposobljavanju sa nezaposlenim licima bez naknade, radi sticanja radnog iskustva i uslova za polaganje stručnog ispita (volonterski rad).

Revizijskim ispitivanjima utvrđeno je da su ugovori o radu na određeno vrijeme sa 15 izvršioca (od ukupno 24 sa istim statusom) produžavani više puta i u trajanju dužem od šest mjeseci, što nije u skladu sa članom 61. stav (1) tačka 2) Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave kojim je propisano da se radni odnos na određeno vrijeme može zasnovati zbog povećanog obima posla, najduže do šest mjeseci u toku jedne kalendarske godine.

U toku godine zaključeno je 11 ugovora o djelu sa fizičkim licem za poslove koji su sistematizovani i koji predstavljaju osnovnu djelatnost JZU Doma zdravlja Brod, što nije u skladu sa članom 205. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 1/16, 66/18, 91/21, 119/21 i 112/2023) kojim je definisano da poslodavac može sa određenim licem da zaključi ugovor o djelu radi obavljanja poslova koji su van djelatnosti poslodavca. Navedeni ugovor o djelu Opština je zaključila sa fizičkim licem za obavljanje administrativnih poslova za potrebe JZU Doma zdravlja Brod.

Odlukom Vlade Republike Srpske o primjeni odredaba Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske produžena je primjena odredbi navedenog kolektivnog ugovora, koja je osporena Odlukom Ustavnog suda Republike Srpske.

Opština Brod je odredbama Kolektivnim ugovorom za zaposlene u opštinskoj upravi opštine Brod („Službeni glasnik opštine Brod“ broj 5/17, 13/17, 2/19, 8/20 i 6/22) propisala koeficijente za obračun plata zaposlenih koji su usklađeni sa koeficijentima propisanim Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 20/17, 85/18, 86/18, 21/20, 21/21, 69/21 i 8/22).

Zaposlenima u opštinskoj upravi se po obračunu plata i naknada dostavljaju platne liste u elektronskom obliku, a koje nisu usklađene sa odredbama Pravilnika o sadržaju pismenog obračuna plate („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 18/22).

Jedinica za internu reviziju je organizaciono uspostavljena, a u okviru ove jedinice sistematizovana su radna mjesta rukovodioca i jednog internog revizora. Radno mjesto rukovodioca jedinice za internu reviziju je organizaciono uspostavljeno i popunjeno, dok radno mjesto internog revizora nije popunjeno, kako je propisano članom 22. stav (2) Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 91/16), kojim je utvrđeno da se u jedinici za internu reviziju zapošljavaju minimalno dva interna revizora.

Sistem internih kontrola Opštine definisan je Pravilnikom o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima iz novembra 2013. godine i nije u potpunosti usklađen sa odredbama Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske, što nije u skladu sa članom 59. pomenutog zakona.

Sistem internih kontrola u Opštini u 2023. godini nije u potpunosti uređen prema odredbama Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske i Uputstva o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole, jer pored naprijed navedenog ne postoji akt o upravljanju rizicima kojim se uređuju organizacioni ciljevi i zadaci, nije vršena procjena rizika i upravljanje rizicima, nisu definisani detaljni ključni poslovni procesi i knjiga poslovnih procesa, a takođe nije vršena analiza postojećih pravila i procedura imajući u vidu da je u proteklom periodu došlo do značajnih izmjena u zakonskoj i podzakonskoj regulativi iz različitih oblasti i na osnovu toga nisu donesena nova pravila i procedure.

Skupština opštine nije donijela Strategiju razvoja lokalnih puteva i ulica u naselju, što nije u skladu sa članom 13. stav (4) Zakona o javnim putevima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 89/13). Skupština opštine nije donijela Program razvoja sporta i kategorizaciju sportova i sportista, što nije u skladu sa članom 119. i 136. stav (4) Zakona o sportu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 79/20).

Skupština opštine je u maju 2016. godine donijela Strategiju razvoja Opštine za period 2016 – 2020. godina, a u februaru 2023. godine Odluku o produženju Strategije razvoja opštine Brod za period 2016 – 2020. godine do 31.12.2023. godine. Skupština opštine je u oktobru 2022. godine donijela Odluku o izradi Strategije razvoja opštine Brod za period 2022 – 2028. godine u kojoj je naveden krajnji rok za izradu nacрта navedene strategije do kraja marta 2023. godine, a usvajanje prijedloga strategije do kraja septembra 2023. godine. Do kraja revizije navedena strategija nije donesena.

U skladu sa rješenjem o imenovanju komisija za popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, izvršen je popis imovine i obaveza. Revizijskim ispitivanjem provođenja popisa imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2023. godine utvrđeno je da isti nije izvršen u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni Glasnik Republike Srpske“ broj 45/16), jer popisom imovine (pretežno nefinansijske imovine) nisu obuhvaćeni svi imovinski dijelovi Opštine, kako je to navedeno u članu 4, odnosno nisu ostvareni ciljevi popisa navedeni u članu 5, niti je izvještaj sastavljen u skladu sa članom 20. pomenutog pravilnika. Opština nije preduzela potrebne aktivnosti u cilju pribavljanja dokaza o pravnom osnovu za sticanje prava raspolaganja, kako bi se opštinska

proizvedena i neproizvedena stalna imovina u potpunosti identifikovala, utvrdila njena vrijednost, uknjižila u vlasničke knjige i na osnovu toga izvršilo evidentiranje te imovine u poslovnim knjigama Opštine.

U postupku provođenja revizijskih aktivnosti utvrđeno je da pojedini ulazni računi nisu adekvatno kontrolisani, što nije u skladu sa članom 9. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 94/15 i 78/20). Podaci sa takvih dokumenata su uneseni u poslovne knjige, a da prethodno u pisanom obliku nije potvrđeno da je knjigovodstvena isprava potpuna, istinita, računski tačna i da odražava suštinu poslovnog događaja na koji se odnosi.

Na osnovu gore navedenog, kao i uočenih nepravilnosti koje su obrazložene u tačkama 3, 4. i 6. izvještaja uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način koji bi obezbijedio istinito i fer izvještavanje i usklađenost sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se:

- **trajanje radnog odnosa za izvršioce na određeno vrijeme uskladi sa članom 61. stav (1) tačka 2) Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave,**
- **ugovori o djelu zaključuju za poslove van djelatnosti poslodavca u skladu sa članom 205. Zakona o radu,**
- **sadržaj platnih lista uskladi sa Pravilnikom o sadržaju pismenog obračuna plate,**
- **broj zaposlenih u jedinici za internu reviziju uskladi sa odredbama člana 22. stav (2) Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske,**
- **uspostavi sistem internih kontrola u skladu sa odredbama člana 59. Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske, kao i članom 9. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, u smislu da se donese akt o upravljanju rizicima, vrši procjena rizika i upravljanje rizicima, definišu detaljni ključni poslovni procesi i knjiga poslovnih procesa, izvrši analiza postojećih pravila i procedura i da se vrši formalna, suštinska i računska kontrola knjigovodstvene dokumentacije,**
- **popis imovine i obaveza, te usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem vrši na način propisan članom 4., 5. i 20. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.**

Preporučuje se Skupštini opštine da se donese Strategija razvoja lokalnih puteva i ulica u naselju u skladu sa članom 13. Zakona o javnim putevima, kao i Program razvoja sporta i kategorizaciju sportova i sportista u skladu sa članom 119. i 136. stav (4) Zakona o sportu.

4. Nabavke

Planom javnih nabavki Opštinske uprave za 2023. godinu (uključujući izmjene i dopune plana) planirane su nabavke ukupne procijenjene vrijednosti od 1.255.234 KM (bez poreza na dodatu vrijednost) putem šest otvorenih postupaka u vrijednosti od 377.788 KM, 23 konkurentska zahtjeva za dostavljanje ponuda u vrijednosti od 539.279 KM, 70 direktnih sporazuma u vrijednosti od 262.100 KM i četiri postupka iz Pravilnika o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Aneksa II u vrijednosti od 76.067 KM.

Prema izvještaju o realizaciji javnih nabavki u toku 2023. godine provedena su 74 postupka javnih nabavki i zaključeni su ugovori u vrijednosti 796.148 KM, od čega četiri otvorena postupka (u vrijednosti od 465.324 KM), 13 konkurentskih zahtjeva za dostavljanje ponuda (u vrijednosti od 184.246 KM) i 57 direktnih sporazuma (u vrijednosti od 146.578 KM).

U toku 2023. godine godine realizovani su ugovori koji su planirani i za koje su provedeni postupci javnih nabavki u toku 2022. godine ukupne vrijednosti od 207.307 KM, od čega jedan otvoreni postupak u vrijednosti od 76.923 KM, pet konkurentskih zahtjeva za dostavljanje ponuda u vrijednosti od 80.456 KM i deset direktnih sporazuma u vrijednosti od 79.928 KM. Prema izvještaju o vrijednosti pojedinačnih ugovora za sve dobavljače za nabavke koje su izuzete od primjene Zakona o javnim nabavkama zaključeni su ugovori ukupne vrijednosti od 692.934 KM (najvećim dijelom se odnose na komunalne usluge sa dobavljačem JKP „Komvod“ a.d. Brod, usluge isporuke električne energije i poštanske usluge).

Revizijskim ispitivanjima obuhvaćene su nabavke ukupne ugovorene vrijednosti od 573.354 KM, od čega tri otvorena postupka u vrijednosti od 434.972 KM (radovi na izgradnji kanalizacione mreže, radovi na sanaciji asfaltnih oštećenja na gradskim ulicama i lokalnim putevima na području Opštine), četiri konkurentska zahtjeva za dostavljanje ponuda u vrijednosti od 120.848 KM (radovi na održavanju horizontalne signalizacije, iznajmljivanju radne mašine, nabavke uglja, nabavke, zamjene i podešavanja električnih dijelova saobraćajnih objekata) i tri direktna sporazuma u vrijednosti od 17.533 KM (usluge preventivne deratizacije), što čini oko 72% u odnosu na vrijednost ukupno realizovanih nabavki.

Revizijskim ispitivanjima utvrđene su sljedeće nepravilnosti: za nabavke radova čišćenja kanalske mreže na području Mjesne zajednice Sijekovac u vrijednosti od 5.890 KM, izgradnje i sanacije puta u Luščanima u vrijednosti od 18.000 KM, sanacije oštećenja na dijelu puta u Lugovima u vrijednosti od 5.176 KM, sanacije ljetnog vodoodbrambenog nasipa na području Poloj u vrijednosti 5.895 KM i usluga čišćenja kanalske mreže na području mjesne zajednice Zborišta u vrijednosti od 5.900 KM nisu provedene procedure javnih nabavki, nisu planirane, niti su za navedene nabavke donesene posebne odluke, što nije u skladu sa članom 6. i 17. stav (3) Zakona o javnim nabavkama.

Načelnik opštine Brod donio je 10.12.2022. godine Pravilnik o javnim nabavkama opštine Brod kojim se utvrđuje područje primjene pravilnika, osnovni principi, način donošenja plana javnih nabavki, pokretanje, tok i okončanje postupka javne nabavke roba, usluga i radova u Opštinskoj upravi Brod. Pomenuti pravilnik nije objavljen u Službenom glasniku opštine Brod, što nije u skladu sa članom 93. Statuta Opštine Brod kojim je definisano da se odluke i druga opšta akta Skupštine opštine i načelnika objavljuju u službenom glasniku opštine.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se:

- ***postupci javnih nabavki planiraju, provode i ugovori zaključuju u skladu sa članom 6. i 17. Zakona o javnim nabavkama,***
- ***pravilnik o javnim nabavkama objavi u službenom glasniku opštine u skladu sa članom 93. Statuta Opštine Brod.***

5. Priprema i donošenje budžeta

Skupština opštine Brod je 22.12.2022. godine donijela Odluku o usvajanju Budžeta opštine Brod za 2023. godinu u iznosu od 12.780.700 KM i Odluku o izvršenju Budžeta opštine Brod za 2023. godinu. Odluka o usvajanju Rebalansa budžeta opštine Brod za 2023. godinu u iznosu od 13.517.160 KM i Odluka o izmjeni odluke o izvršenju Budžeta opštine Brod za 2023. godinu donesene su 20.12.2023. godine.

Rebalansom budžeta su planirani poreski prihodi u iznosu od 7.346.280 KM, neporeski prihodi u iznosu od 4.522.460 KM, transferi između različitih jedinica vlasti u iznosu od 500.000 KM, primici za nefinansijsku imovinu u iznosu od 898.420 KM, primici od finansijske imovine u iznosu od 170.000 KM i ostali primici u iznosu od 80.000 KM.

Rebalansom budžeta planirani su rashodi za lična primanja zaposlenih u iznosu od 4.809.050 KM, rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga u iznosu od 3.579.102 KM,

rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi u iznosu od 139.000 KM, subvencije u iznosu od 745.000 KM, grantovi u iznosu od 844.150 KM, doznake na ime socijalne zaštite u iznosu od 1.672.000 KM, rashodi finansiranja, drugi finansijski troškovi i rashodi transakcija razmjene između jedinica vlasti u iznosu od 50.000 KM, rashodi po sudskim rješenjima u iznosu od 215.000 KM, transferi između i unutar jedinica vlasti u iznosu od 206.500 KM, budžetska rezerva u iznosu od 65.558 KM, izdaci za nefinansijsku imovinu u iznosu od 453.800 KM, izdaci za otplatu dugova u iznosu od 653.000 KM i ostali izdaci u iznosu od 85.000 KM.

Nakon usvajanja Rebalansa budžeta po odlukama načelnika izvršene su dozvoljene realokacije u ukupnom iznosu od 395.030 KM (unutar potrošačkih jedinica Opštinske uprave i nižih budžetskih korisnika). Revizijom nisu uočene nepravilnosti u postupku pripreme i donošenja budžeta Opštine, niti neusklađenosti sa propisima koji uređuju ovu oblast.

6. Finansijski izvještaji

Opština je sačinila Konsolidovane finansijske izvještaje za korisnike budžeta opštine Brod za 2023. godinu u skladu sa članom 26. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 15/17 i 17/22).

Međutim, prilikom sačinjavanja Konsolidovanih finansijskih izvještaja za 2023. godinu Opština nije izvršila uključivanje entiteta koji su pod njenom kontrolom („Komvod“ a.d. Brod, „Radio Brod“ d.o.o. Brod, JZU „Dom zdravlja“ Brod), kako je propisano članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se prilikom sačinjavanja konsolidovanih finansijskih izvještaja uključuju entiteti koji su pod kontrolom ili značajnim uticajem Opštine u skladu sa članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta

Izvršenje budžeta Opštine za period 01.01 – 31.12.2023. godine iskazano je u obrascu PIB – Periodični izvještaj o izvršenju budžeta na računovodstvenom fondu 01 – opšti fond, što predstavlja budžet u užem smislu (u daljem tekstu: PIB) i obrascu PIF – Periodični izvještaj o izvršenju po svim računovodstvenim fondovima (u daljem tekstu: PIF).

Opština je u 2023. godini u obrascu PIB iskazala ukupne prihode i primitke u iznosu od 11.821.513 KM (rebalansom budžeta planirani u iznosu od 13.517.160 KM), dok su ukupni rashodi i izdaci iskazani u iznosu od 12.761.902 KM (što je za oko 5,6% manje u odnosu na rebalans budžeta). Za odstupanja na pojedinim pozicijama na kojima je izvršenje veće u odnosu na iznos koji je rebalansom budžeta odobren izvršene su realokacije.

Skupština opštine Brod je na redovnoj sjednici održanoj 22.05.2024. godine donijela Odluku o usvajanju godišnjeg izvještaja o izvršenju budžeta opštine Brod za period 01.01 – 31.12.2023. godine.

6.1.1. Prihodi i primici

Opština je iskazala prihode i primitke u ukupnom iznosu od 11.881.513 KM, od čega na fondu 01 (budžet u užem smislu) iznos od 11.821.513 KM (prihodi 11.433.922 KM i primici 387.591 KM) i na fondu 03 (fond grantova) iznos od 60.000 KM (odnosi se isključivo na prihode).

6.1.1.1. Prihodi

Poreski prihodi iskazani su u iznosu od 7.169.076 KM, a čine ih porez na lična primanja i prihodi od samostalnih djelatnosti u iznosu od 651.856 KM, porez na imovinu u iznosu od 505.425 KM, indirektni porezi prikupljeni preko Uprave za indirektno oporezivanje BiH u iznosu od 5.844.479 KM i porez na dobitke od igara na sreću u iznosu od 167.316 KM.

Neporeski prihodi iskazani su u iznosu od 3.589.523 KM, a čine ih najvećim dijelom prihodi od zakupa i rente u iznosu od 172.922 KM, naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga u iznosu od 3.356.151 KM i ostali neporeski prihodi u iznosu od 59.995 KM.

Skupština Opštine je nakon dobijene saglasnosti Ministarstava poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske donijela Program namjenskog utroška sredstava posebnih vodnih naknada za 2023. godinu (u razvoj materijalnih i kadrovskih kapaciteta u JKP „Komvod“ a.d. Brod u iznosu od 50.000 KM), Program korišćenja poljoprivrednog zemljišta u svojini Republike Srpske na području opštine Brod za 2023. godinu i Plan utroška sredstava ostvaren prodajom šumsko-drvnih sortimenata u razvoj nerazvijenih područja opštine Brod u 2023. godini (za sanaciju i asfaltiranje makadamskih puteva u iznosu od 30.000 KM). Skupština Opštine je takođe donijela Program korišćenja sredstava od naknade za pretvaranje poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe i od zakupnine za 2023. godinu i Plan namjenskog utroška sredstava ostvarenih po osnovu nadoknade za obavljanje poslova od opšteg interesa u šumama u privatnoj svojini u 2023. godini.

Opština je dio akumuliranih namjenskih sredstva sa računa posebnih namjena utrošila na izmirivanje obaveza koje se ne finansiraju iz tih sredstava (nenamjensko trošenje sredstava). Najveći dio od ukupnog iznosa tako utrošenih sredstava u toku 2023. godine odnosio se na sredstva za zaštitu od požara u iznosu od 206.438 KM i na sredstva posebne vodne naknade u iznosu od 353.057 KM. Sredstva su utrošena na izmirivanje obaveza iz redovnog poslovanja, kao i po osnovu zabrane raspolaganja sredstvima na žiro računima od strane Poreske uprave Republike Srpske. Prethodno navedeni način utroška namjenskih sredstava za zaštitu od požara, odnosno sredstava vodne naknade nije u skladu sa članom 85. stav (2) tačka 2. Zakona o zaštiti od požara (“Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 94/19), odnosno članom 194. i 195. Zakona o vodama (“Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 50/06, 92/09, 121/12 i 74/17).

Grantovi su iskazani u ukupnom iznosu od 106.404 KM i odnose se na grantove iz inostranstva u iznosu od 41.454 KM i na grantove iz zemlje u iznosu od 64.950 KM (od čega na fondu 03 u iznosu od 60.000 KM).

Opština je izvršene usluge po osnovu izvedenih radova na rekonstrukciji i asfaltiranju puta u mjesnoj zajednici Umka finansirane od strane Fonda za povratak Bosne i Hercegovine u iznosu od 60.000 KM iskazala kao primljene grantove, iako navedeni fond nije doznačio sredstva Opštini, već je plaćanje izvršeno direktno izvođaču radova. Prethodno navedeni način klasifikacije primljene pomoći u naturi nije u skladu sa članom 136. i 137. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 98/16, 115/17, 118/18 i 97/23). Po navedenom osnovu precijenjeni su ostali kapitalni grantovi iz zemlje, a potcijenjene pomoći u naturi za navedeni iznos.

Transferi između različitih jedinica vlasti iskazani su u iznosu od 628.919 KM i najvećim dijelom ih čine transferi od Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske u iznosu od 557.162 KM za sufinansiranje prava iz Zakona o socijalnoj zaštiti i odobrena sredstva od strane Agencije za agrarna plaćanja, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske po osnovu ostvarivanja prava na novčane podsticaje za razvoj ruralne infrastrukture u iznosu od 49.996 KM.

6.1.1.2. Primici

Primici su iskazani u ukupnom iznosu od 387.591 KM, a odnose se na primitke od prodaje zemljišta u iznosu od 146.553 KM, primitke od naplate datih zajmova u iznosu od 159.098 KM (po osnovu naplate potraživanja od „Komvod“ a.d. Brod – tačka 6.3.1.1. izvještaja), primitke od refundacija po osnovu bolovanja i porodiljskog odsustva od fondova obaveznog socijalnog osiguranja u iznosu od 63.970 KM i na ostale primitke u iznosu od 17.970 KM.

6.1.2. Rashodi i izdaci

Rashodi i izdaci su iskazani u ukupnom iznosu od 12.831.900 KM, od čega na fondu 01 iznos od 12.761.902 KM (rashodi 11.743.145 KM i izdaci 1.018.757 KM) i na fondu 03 iznos od 69.998 KM (rashodi 9.998 KM i izdaci 60.000 KM).

6.1.2.1. Rashodi

Rashodi su iskazani u ukupnom iznosu od 11.753.143 KM (na fondu 01 u iznosu od 11.743.145 KM i na fondu 03 u iznosu od 9.998 KM), a odnose se na tekuće rashode u iznosu od 11.551.893 KM i transfere između različitih jedinica vlasti u iznosu od 201.250 KM.

Tekuće rashode čine rashodi za lična primanja zaposlenih u iznosu od 4.753.481 KM, rashodi po osnovu korišćenja robe i usluga u iznosu od 3.263.312 KM, rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi u iznosu od 136.955 KM, subvencije u iznosu od 778.748 KM, grantovi u iznosu od 724.358 KM, doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova u iznosu od 1.631.901 KM, rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi između jedinica vlasti u iznosu od 39.832 KM i rashodi po sudskim rješenjima u iznosu od 223.306 KM.

Rashodi za lična primanja se odnose na rashode za bruto plate zaposlenih u iznosu od 3.751.342 KM, bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada u iznosu od 901.484 KM, naknade plata zaposlenih za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i ostalih naknada plata u iznosu od 49.847 KM i otpremnine i jednokratne pomoći u bruto iznosu od 50.808 KM, a obuhvataju lična primanja zaposlenih u Opštinskoj upravi i ustanovama čiji je osnivač Opština.

Rashodi za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada čine rashodi za naknade za prevoz na posao i sa posla u iznosu od 122.623 KM, rashodi za naknade za topli obrok u iznosu od 330.854 KM, rashodi za regres za godišnji odmor u iznosu od 128.800 KM, porez na dohodak u iznosu od 59.668 KM (po osnovu obračunatih naknada za topli obrok i regres), rashodi za jubilarne nagrade u iznosu od 18.304 KM, dnevnice za službena putovanja u zemlji i inostranstvu u iznosu od 9.432 KM i porez na dohodak i doprinosi u iznosu od 231.520 KM.

Rashode po osnovu korišćenja robe i usluga čine rashodi po osnovu zakupa u iznosu od 42.479 KM, utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga u iznosu od 875.609 KM, režijskog materijala u iznosu od 110.854 KM, materijala za posebne namjene u iznosu od 17.941 KM, tekućeg održavanja u iznosu od 463.780 KM, putovanja i smještaja u iznosu od 65.572 KM, stručnih usluga u iznosu od 219.325 KM, usluga održavanja javnih površina i zaštite životne sredine u iznosu od 776.635 KM i ostali neklasifikovani rashodi u iznosu od 691.117 KM.

U okviru rashoda za poklone sadržani su i rashodi po osnovu poklona zaposlenim radnicama povodom praznika u iznosu od 2.850 KM. Isplata navedenih rashoda predstavlja lična primanja, kako je propisano članom 11. stav (1) tačka 6) Zakona o porezu na dohodak („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 60/15, 5/16, 66/18, 105/19, 123/20, 49/21, 119/21 i 56/22). Na navedena lična primanja nisu obračunati porez i doprinosi, što nije u skladu sa članom 2, 3, 52. i 61. Zakona o porezu na dohodak, odnosno članom 10. i 17. Zakona o

doprinosima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 114/17,112/19, 49/21, 119/21, 56/22 i 132/22).

Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi u cjelosti su iskazani na fondu 01 i odnose se na rashode po osnovu kamata na primljene zajmove u zemlji.

Subvencije se odnose na subvencije javnim nefinansijskim subjektima u ostalim oblastima u iznosu od 551.759 KM i na subvencije nefinansijskim subjektima u oblasti poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva u iznosu od 226.988 KM. Subvencije javnim nefinansijskim subjektima u ostalim oblastima odnose se na subvencije odobrene JP „Radio Brod“ Brod u iznosu od 159.169 KM, JZU Dom zdravlja Brod u iznosu od 124.950 KM, „Borac Brod“ d.o.o Brod u iznosu od 49.000 KM, JKP „Komvod“ a.d. Brod u iznosu od 218.640 KM i subvencije nefinansijskim subjektima u oblasti poljoprivrede u iznosu od 226.988 KM.

Grantovi se u potpunosti odnose na grantove u zemlji i iskazani su na fondu 01 u iznosu od 714.360 KM i na fondu 03 u iznosu od 9.998 KM. Najvećim dijelom se odnose na tekuće grantove neprofitnim subjektima u ukupnom iznosu od 624.732 KM, na kapitalne grantove neprofitnim subjektima u iznosu od 63.545 KM i na ostale kapitalne grantove u iznosu od 27.928 KM.

Tekući grantovi se najvećim dijelom odnose na grantove date sportskim organizacijama i udruženjima u iznosu od 248.404 KM, nevladinim organizacijama u iznosu od 271.720 KM, za održavanje kulturnih manifestacija u iznosu od 73.412 KM, vjerskim organizacijama u iznosu od 13.120 KM i za omladinske projekte u iznosu od 14.545 KM. Kapitalni grantovi se najvećim dijelom odnose na grantove etničkim i vjerskim organizacijama i udruženjima u iznosu od 46.383 KM, Crvenom krstu u iznosu od 5.593 KM i zajednicama etažnih vlasnika u iznosu od 1.931 KM.

Opština je u septembru 2022. godine donijela Odluku o finansiranju programa i projekata udruženja građana – NVO organizacija („Službeni glasnik opštine Brod“, broj 10/22), a u decembru 2022. godine Odluku o kriterijumima, uslovima i načinu finansiranja u oblasti sporta i fizičke kulture na području opštine Brod („Službeni glasnik opštine Brod“, broj 13/22). U toku 2023. godine Opština je dodjelu sredstava granta sportskim klubovima i organizacijama vršila u skladu sa odredbama navedene odluke. Dodjela sredstava granta udruženjima građana – NVO i vjerskim organizacija vršena je prema zahtjevima korisnika granta, bez pridržavanja kriterijuma i procedure prilikom ostvarivanja prava na dodjelu sredstava propisanih članom IV, XII, XIV i XVIII navedene odluke. Ukupan iznos tako dodijeljenih sredstava granta iznosi 465.956 KM.

Doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Opštine odnose se na doznake građanima u iznosu od 1.490.351 KM i na doznake pružaocima usluga socijalne zaštite u iznosu od 141.550 KM.

Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi između jedinica vlasti se odnose na rashode kamata po zajmovima primljenim od Ministarstva finansija Republike Srpske za realizaciju projekta „Rehabilitacija i rekonstrukcija vodovodne i kanalizacione mreže u opštini Brod“ (prenos kreditnih sredstava Evropske investicione banke po projektu „Vodovod i kanalizacija Republike Srpske“).

Rashodi po sudskim rješenjima se najvećim dijelom odnose na rashode po osnovu presude Višeg privrednog suda u Banjoj Luci u sudskom postupku u kojem je Opština bila tužena, a tužilac „Jelić Tours“ d.o.o. Prnjavor.

Transferi između različitih jedinica vlasti se najvećim dijelom u iznosu od 182.106 KM odnose na transfere prema Ministarstvu finansija Republike Srpske po osnovu finansiranja troškova prevoza školske djece, kao i dijela dodatnih troškova za osnovne škole na teritoriji Opštine.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se dodjela sredstava granta vrši u skladu sa Odlukom o finansiranju programa i projekata udruženja građana – NVO organizacija i Odlukom o kriterijumima, uslovima i načinu finansiranja u oblasti sporta i fizičke kulture na području opštine Brod.

6.1.2.2. Izdaci

Izdaci su iskazani u ukupnom iznosu od 1.078.757 KM, a odnose se na izdatke za nefinansijsku imovinu u iznosu od 166.217 KM, izdatke za otplatu dugova u iznosu od 808.709 KM i ostale izdatke u iznosu od 103.831 KM.

Izdaci za nefinansijsku imovinu iskazani su na fondu 01 u iznosu od 106.217 KM i na fondu 03 u iznosu od 60.000 KM. Ovi izdaci najvećim dijelom se odnose na izdatke za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata u iznosu od 96.667 KM (najvećim dijelom po osnovu izvedenih radova na rekonstrukciji i asfaltiranju puteva u iznosu od 60.000 KM – na fondu 03), za nabavku opreme u iznosu od 28.752 KM i za nematerijalnu proizvedenu imovinu u iznosu od 19.620 KM.

Izdaci za otplatu dugova iskazani su u potpunosti na fondu 01 i odnose se na izdatke za otplatu dugova prema komercijalnim bankama i Ministarstvu finansija Republike Srpske u iznosu od 808.709 KM (tačka 6.3.2.2. izvještaja).

Ostali izdaci se najvećim dijelom odnose na izdatke po osnovu transakcija sa drugim jedinicama vlasti (izdaci za naknade plata za vrijeme bolovanja i porodijskog odsustva koji se refundiraju od fondova obaveznog socijalnog osiguranja). Izdaci za naknade plata za vrijeme bolovanja koji se refundiraju od Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske manje su iskazani za 2.800 KM, jer evidentiranje izdataka za isplaćene obaveze za naknade plata za vrijeme bolovanja nije izvršeno u momentu izmirenja obaveza za naknadu plate, što nije u skladu sa članom 80. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se evidentiranje naknade plata za vrijeme bolovanja koje se refundiraju od fondova obaveznog socijalnog osiguranja, kao i izdataka, primitaka i potraživanja od fondova, vrši u skladu sa članom 80. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.1.3. Budžetski suficit/deficit

Budžetski rezultat na fondu 01 iskazan je u iznosu od 268.887 KM (deficit), a na fondu 03 je iskazan takođe deficit u iznosu od 9.998 KM.

Neto izdaci za nefinansijsku imovinu su na fondu 01 iskazani u iznosu od 40.336 KM, a na fondu 03 u negativnom iznosu od 60.000 KM.

6.1.4. Neto finansiranje

Neto finansiranje je iskazano u negativnom iznosu od 671.502 KM i odnosi se isključivo na fond 01. Neto finansiranje je rezultat razlike između neto primitaka od finansijske imovine u iznosu od 159.098 KM, neto zaduživanja u negativnom iznosu od 808.709 KM i ostalih neto primitaka u negativnom iznosu od 21.891 KM.

6.1.5. Razlika u finansiranju

Razlika u finansiranju u obrascu PIF iskazana je u negativnom iznosu od 950.387 KM (na fondu 01 u negativnom iznosu od 940.389 KM i na fondu 03 u negativnom iznosu od 9.998 KM). Nastala je kao razlika između ukupnih prihoda i primitaka iskazanih u iznosu od 11.881.513 KM i ukupnih rashoda i izdataka iskazanih u iznosu od 12.831.900 KM.

6.1.6. Izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima

Na računovodstvenom fondu 01 Opština je u 2023. godini ostvarila prihode u iznosu od 11.433.922 KM (rebalansom budžeta planirani u iznosu od 12.368.740 KM) i primitke u iznosu od 387.591 KM (rebalansom budžeta planirani u iznosu od 1.148.420 KM).

Na računovodstvenom fondu 01 Opština je u 2023. godini ostvarila rashode u iznosu od 11.743.145 KM (95,28% u odnosu na rebalans budžeta) i izdatke u iznosu od 1.018.757 KM (85,48% u odnosu na rebalans budžeta).

6.2. Bilans uspjeha

6.2.1. Prihodi

6.2.1.1. Prihodi (osim obračunskih)

Prihodi (osim obračunskih) su u bilansu uspjeha iskazani u iznosu od 11.493.922 KM (na fondu 01 u iznosu od 11.433.922 KM i na fondu 03 u iznosu od 60.000 KM), a odnose se na poreske i neporeske prihode, grantove i transfere između različitih jedinica vlasti (za koje su objašnjenja navedena u tački 6.1.1.1. ovog izvještaja).

6.2.1.2. Prihodi obračunskog karaktera

Prihodi obračunskog karaktera iskazani su u iznosu od 713.575 KM, a najvećim dijelom se odnose na prihode od ukidanja rezervisanja po osnovu obaveza u iznosu od 160.445 KM, na dobitke od prodaje neproizvedene stalne imovine u iznosu od 43.705 KM, pomoći u naturi od fizičkih lica iz zemlje u iznosu od 8.060 KM, ostale prihode obračunskog karaktera u iznosu od 56.042 KM, prihode obračunskog karaktera evidentirane po osnovu poreskih i drugih fiskalnih propisa u iznosu od 196.336 KM i prihode obračunskog karaktera po osnovu odnosa sa drugim jedinicama vlasti u iznosu od 247.369 KM.

Prihodi od ukidanja rezervisanja po osnovu obaveza se odnose na ukidanja prethodno izvršenih rezervisanja po osnovu presude Višeg privrednog suda u Banjoj Luci u sudskom postupku u kojem je Opština bila tužena, a tužilac „Jelić Tours“ d.o.o. Prnjavor. Presuda je iz decembra 2022. godine.

Dobici od prodaje neproizvedene stalne imovine se najvećim dijelom odnose na dobitke ostvarene prodajom zemljišta u vlasništvu Opštine (dio prodanog zemljišta je bio računovodstveno evidentiran po vrijednosti manjoj od realizovane kupoprodajne cijene, a jedan dio prodanog zemljišta nije ni bio računovodstveno evidentiran – posljedica nepostojanja potpunih podataka o imovini u vlasništvu Opštine i njeno evidentiranje u računovodstvenim evidencijama).

Prihodi obračunskog karaktera po osnovu odnosa sa drugim jedinicama vlasti se odnose na ulaganja u realizaciju projekata „Izgradnja kanalizacione mreže i asfaltnog puta u opštini Brod“ koji se finansiraju iz sredstava javnih investicija za 2021. godinu (isplata sredstava izvođačima radova po osnovu realizacije ovog ulaganja je vršena sa računa Ministarstva finansija Republike Srpske).

6.2.2. Rashodi

6.2.2.1. Rashodi (osim obračunskih)

Rashodi (osim obračunskih) su u bilansu uspjeha iskazani u iznosu 11.753.143 KM, a čine ih tekući rashodi i transferi između različitih jedinica vlasti (za koja su objašnjenja data u tački 6.1.2.1. ovog izvještaja).

6.2.2.2. Rashodi obračunskog karaktera

Rashodi obračunskog karaktera su iskazani u iznosu od 1.987.842 KM, a najvećim dijelom se odnose na rashode po osnovu amortizacije u iznosu od 1.847.547 KM, rashode od

usklađivanja vrijednosti imovine u iznosu od 33.875 KM, gubitke od prodaje imovine u iznosu od 82.697 KM i date pomoći u naturi u iznosu od 10.142 KM.

Rashodi po osnovu amortizacije odnose se na amortizaciju zgrada i objekata u iznosu od 1.648.068 KM, opreme u iznosu od 186.738 KM i nematerijalne imovine u iznosu od 12.741 KM. Prilikom obračuna amortizacije Opština nije primijenila amortizacione stope propisane Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 110/16), niti je donijela odgovarajući akt o razlozima odstupanja i amortizacionim stopama koje primjenjuje, što nije u skladu sa članom 1, 2. i 5. stav (2) navedenog pravilnika.

Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine se najvećim dijelom odnose na rashode od usklađivanja vrijednosti kratkoročnih potraživanja na osnovu evidencija Poreske uprave Republike Srpske, po osnovu korekcije potraživanja na osnovu evidencija opštinske uprave i nižih budžetskih korisnika i po osnovu stavljanja u upotrebu zaliha sitnog inventara i auto guma. Gubici od prodaje imovine se odnose na gubitke ostvarene po osnovu prodaje zemljišnih parcela u vlasništvu Opštine (parcele su bile računovodstveno evidentirane po vrijednosti većoj od realizovane kupoprodajne cijene).

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se obračun amortizacije vrši u skladu sa stopama propisanim Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike.

6.2.3. Finansijski rezultat

Finansijski rezultat za period 01.01 – 31.12.2023. godine u Bilansu uspjeha je iskazan kao negativan finansijski rezultat (gubitak) u iznosu od 1.533.488 KM.

6.3. Bilans stanja

6.3.1. Aktiva

Poslovna aktiva Opštine na dan 31.12.2023. godine iskazana je u neto iznosu od 96.946.120 KM. Čine je kratkoročna i dugoročna finansijska imovina i razgraničenja i nefinansijska imovina u u tekućim i stalnim sredstvima.

6.3.1.1. Tekuća imovina

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iskazani su u neto iznosu od 3.540.287 KM (bruto vrijednost u iznosu od 9.778.392 KM i ispravke vrijednosti u iznosu od 6.238.105 KM).

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani su u iznosu od 397.965 KM i odnose se na sredstva na trezorskim bankovnim računima u iznosu od 394.898 KM i sredstva u blagajni u iznosu od 3.067 KM.

Kratkoročni plasmani iskazani su u bruto i neto iznosu od 182.622 KM, a čine ih kratkoročni zajmovi dati privrednim društvima – JKP „Komvod“ a.d. Brod u iznosu od 159.098 KM, kratkoročni zajmovi dati udruženjima građana u iznosu od 1.500 KM i kratkoročni zajmovi dati fizičkim licima i domaćinstvima u iznosu od 22.023 KM. Kratkoročni zajmovi dati privrednim društvima odnose se na plaćene obaveze po osnovu obveznica emitenta JKP „Komvod“ a.d. Brod za koje je Opština bila garant prilikom njihove emisije. Kako pomenuto privredno društvo nije izmirivalo te obaveze to je učinila Opština kao garant. Potraživanja po navedenom osnovu su nastala u obračunskom periodu 2023. godine, dok su potraživanja iz ranijeg perioda po navedenom osnovu u potpunosti naplaćena.

Kratkoročni zajmovi dati udruženjima građana se odnose na zajmove date za izgradnju lokalnog vodovoda na teritoriji jedne mjesne zajednice u okviru Opštine Brod, dok se kratkoročni zajmovi dati fizičkim licima i domaćinstvima odnose na zajmove date poljoprivrednim proizvođačima. Potraživanja po osnovu datih zajmova i po jednom i po

drugom osnovu su nastala u periodu od prije deset i više godina i nije bilo njihove naplate u prethodnim obračunskim periodima. U skladu sa članom 73. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike ova potraživanja nisu klasifikovana kao nenaplativa i nije izvršena njihova korekcija. Zbog prethodno navedenog potcijenjeni su rashodi od usklađivanja vrijednosti kratkoročnih potraživanja, kao i korekcija kratkoročnih zajmova za iznos od 22.023 KM.

Kratkoročna potraživanja iskazana su u neto iznosu od 2.167.903 KM (bruto vrijednost u iznosu od 8.406.008 KM i ispravka vrijednosti u iznosu od 6.238.105 KM), a najvećim dijelom ih čine potraživanja po osnovu prodaje i izvršenih usluga u iznosu od 170.595 KM, potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode u neto iznosu od 736.601 KM i ostala kratkoročna potraživanja u zemlji u iznosu od 1.251.467 KM. Ostala kratkoročna potraživanja u zemlji najvećim dijelom se odnose na potraživanja za komunalnu naknadu od fizičkih lica i samostalnih preduzetnika.

Analizom strukture potraživanja po osnovu prodaje i izvršenih usluga revizijom je utvrđeno da Opština nije izvršila ispravku vrijednosti za ona potraživanja koja nisu naplaćena u roku od 12 mjeseci, što nije u skladu sa članom 73. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. Po navedenom osnovu potcijenjeni su rashodi od usklađivanja vrijednosti kratkoročnih potraživanja, kao i korekcija potraživanja po osnovu prodaje u zemlji za iznos od 23.463 KM.

Kratkoročna razgraničenja su iskazana u iznosu od 96.832 KM i najvećim dijelom se odnose na ostala kratkoročna razgraničenja, odnosno na potraživanja po osnovu bolovanja i porodiljskog odsustva od fondova obaveznog socijalnog osiguranja u iznosu od 86.841 KM.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja između ili unutar jedinica vlasti iskazana su u iznosu od 694.965 KM, a najvećim dijelom se odnose na potraživanja po osnovu transfera od entiteta, odnosno na potraživanja od Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske na ime isplata korisnicima socijalne pomoći (lične invalidnine i ostala socijalna davanja), a na osnovu podataka kojima raspolaže JU „Centar za socijalni rad“ Brod u iznosu od 46.295 KM i na potraživanja za depozite, kaucije i avanse date unutar iste jedinice vlasti u iznosu od 626.804 KM.

Opština je utrošena sredstva sa računa posebnih namjena (za isplatu obaveza iz redovnog poslovanja i po osnovu zabrane raspolaganja sredstvima na žiro računima od strane Poreske uprave Republike Srpske) u ukupnom iznosu od 626.804 KM iskazala kao potraživanja za depozite, kaucije i avanse date unutar iste jedinice vlasti i kao obaveze za depozite, kaucije i avanse primljene unutar iste jedinice vlasti bez odgovarajuće dokumentacije koja odražava takav poslovni događaj. Prethodno navedeni način stvaranja potraživanja i obaveza po istom osnovu u okviru jedne izvještajne cjeline nije u skladu sa članom 72. stav (1), odnosno članom 82. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. Za navedeni iznos je precijenjena kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija unutar iste jedinice vlasti, odnosno kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija unutar iste jedinice vlasti.

Nefinansijska imovina u tekućim sredstvima iskazana je u iznosu od 1.245.219 KM i odnosi se na stalnu imovinu namijenjenu prodaji (objekti i zemljište namijenjeno prodaji). Opština je 2010. i 2011. godine izgradila novu gradsku tržnicu u kojoj se nalaze poslovni prostori namijenjeni prodaji. Radi se o 42 poslovna prostora ukupne površine 953 m². Takođe, Opština se opredjelila da proda 13 zemljišnih parcela ukupne površine 78.654 m². Parcele su locirane u gradskom području i u okolnim sredinama. U toku 2023. godine nije bilo prodaje poslovnih prostora ni zemljišnih parcela namijenjenih prodaji.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se:

- izvrši korekcija vrijednosti plasmana i potraživanja u skladu sa članom 73. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;
- iskazivanje potraživanja i obaveza vrši u skladu sa članom 72. stav (1), odnosno članom 82. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.3.1.2. Stalna imovina

Dugoročna finansijska imovina i razgraničenja iskazana su u iznosu od 545.133 KM, a odnose se na dugoročne plasmane iskazane u iznosu od 533.438 KM i na dugoročna potraživanja iskazana u iznosu od 33.325 KM.

Dugoročne plasmane čine akcije i učešća u kapitalu u zavisnim ili povezanim licima JKP „Komvod“ a.d. Brod (vlasnički udio Opštine iznosi 100%), JP „Radio Brod“ d.o.o. Brod (vlasnički udio Opštine iznosi 100%) i JZU Dom zdravlja Brod (vlasnički udio Opštine iznosi 100%), kao i vrijednost dugoročnih zajmova u iznosu od 11.695 KM. Kao što je navedeno pod tačkom 6. izvještaja prilikom sačinjavanja konsolidovanih finansijskih izvještaja za 2023. godinu Opština nije izvršila konsolidaciju privrednih društava i javnih ustanova u kojima posjeduje akcije ili učešća u kapitalu, što nije u skladu sa članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. Kako je ukupna vrijednost akumuliranog gubitka na dan 31.12.2023. godine u JKP „Komvod“ a.d. Brod i JZU Dom zdravlja Brod veća od iznosa njihovog kapitala, dok je JP „Radio Brod“ d.o.o. Brod vrijednost kapitala u iznosu od 9.750 KM, Opština je precijenila vrijednost akcija i učešća u kapitalu, kao i trajnih izvora sredstava za iznos od 523.688 KM.

Dugoročni zajmovi se odnose na pozajmice date zajednicama etažnih vlasnika u Brodu u ranijim periodima u iznosu od 11.695 KM. Kako u prethodnom obračunskom periodu (a i u ranijim periodima) nije bilo povrata ovih sredstava od strane zajednica etažnih vlasnika, niti je Opština preduzimala odgovarajuće mjere za naplatu ovih potraživanja koja su dospjela na naplatu, u skladu sa članom 73. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike ova potraživanja nisu klasifikovana kao nenaplativa i nije izvršena njihova korekcija. Po navedenom osnovu potcijenjeni su rashodi od usklađivanja vrijednosti dugoročnih plasmana, kao i korekcija dugoročnih zajmova datih domaćim neprofitnim subjektima za navedeni iznos.

Dugoročna potraživanja se odnose na potraživanja za ostale poreze za koje je produžen rok plaćanja (na osnovu evidencija iz pomoćne knjige Poreske uprave Republike Srpske).

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima iskazana je u neto iznosu od 91.582.156 KM (bruto iznos od 137.912.712 KM i ispravka vrijednosti u iznosu od 46.330.555 KM), a najvećim dijelom se odnosi na proizvedenu stalnu imovinu iskazanu u neto iznosu od 34.198.360 KM, dragocjenosti iskazane u iznosu od 517.004 KM, neproizvedenu stalnu imovinu iskazanu u neto iznosu od 54.365.013 KM, nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima u pripremi iskazanu u iznosu od 1.722.976 KM i ulaganja na tuđim nekretninama u iznosu od 778.803 KM.

Proizvedenu stalnu imovinu čine zgrade i objekti u neto iznosu od 32.743.563 KM, oprema u neto iznosu od 1.131.946 KM i nematerijalna proizvedena imovina u neto iznosu od 322.851 KM.

Opština izdaje u zakup određeni broj poslovnih prostora i garaža. Takvu imovinu Opština ne iskazuje kao investicionu imovinu, što nije u skladu sa članom 23. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Po izvršenom popisu imovine i obaveza na dan 31.12.2023. godine izvršen je otpis opreme u vlasništvu Opštine nabavne vrijednosti od 47.181 KM i ispravke vrijednosti od 47.181 KM.

Nematerijalna proizvedena imovina se najvećim dijelom odnosi na vrijednost urbanističkih i regulacionih planova i projekata, šumsko-privredne osnove za privatne šume i lokalnog ekološkog akcionog plana. Najveće ulaganje na nematerijalnoj proizvedenoj imovini u toku 2023. godine odnosilo se na nabavku različitih projekata i urbanističko-tehničkih uslova za rekonstrukciju i promjenu namjene gradske pijace u Brodu.

Dragocjenosti se odnose na umjetničke slike kojima raspolaže Opština.

Neproizvedena stalna imovina se odnosi na zemljište u vrijednosti od 51.385.362 KM i šume u vrijednosti od 2.979.651 KM.

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi se odnosi na izgradnju distributivnog cjevovoda i vodovodne mreže (tačka 6.3.2.2. izvještaja), saobraćajne objekte u pripremi, poslovne objekte u pripremi i ostale objekte u pripremi.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se:

- **izvrši korekcija vrijednosti dugoročnih zajmova datih zajednicama etažnih vlasnika u skladu sa članom 73. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;**
- **poslovni prostori, garaže i ostala stalna imovina koja se izdaje u zakup iskaže kao investiciona imovina u skladu sa članom 23. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.**

6.3.2. Pasiva

Poslovna pasiva Opštine je na dan 31.12.2023. godine iskazana u iznosu od 96.946.120 KM, a odnosi se na kratkoročne obaveze i razgraničenja, dugoročne obaveze i razgraničenja i vlastite izvore.

6.3.2.1. Obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja su iskazani u iznosu od 5.407.711 KM, a najvećim dijelom se odnose na kratkoročne finansijske obaveze u iznosu od 695.732 KM, obaveze za lična primanja zaposlenih u iznosu od 1.496.009 KM, obaveze iz poslovanja u zemlji u iznosu od 2.041.946 KM, obaveze za kamate po zajmovima u iznosu od 5.416 KM, obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite u iznosu od 441.019 KM i kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti u iznosu od 708.753 KM.

Kratkoročne finansijske obaveze se u potpunosti odnose na obaveze po osnovu dugoročnih zajmova koji dospijevaju na naplatu do godinu dana i predstavljaju dospjeća otplata dugoročnih kredita u roku od godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izvještaja u iznosu od 695.732 KM.

Obaveze za lična primanja zaposlenih odnose se na obaveze za bruto plate zaposlenih i bruto naknade plata za decembar 2023. godine u iznosu od 1.143.770 KM, kao i na obaveze za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada, otpremnina i jednokratnih pomoći u iznosu od 352.239 KM. Od ukupnog iznosa obaveza za bruto plate zaposlenih i bruto naknade plata dio koji se odnosi na obaveze za zbirne doprinose na platu iznosi 897.594 KM (od čega dio obaveza za platu za decembar 2023. godine iznosi 99.710 KM, a ostatak obaveza se odnosi na zbirne doprinose za period od februara do novembra 2023. godine). Obaveze za doprinose i porez na platu nisu plaćane prilikom svake isplate primanja koje predstavlja osnov za plaćanje doprinosa, što nije u skladu sa članom 59. stav (1) i 61. stav (1) Zakona o porezu na dohodak i članom 24. Zakona o doprinosima.

Obaveze iz poslovanja najvećim dijelom se odnose na obaveze za nabavku roba i usluga u zemlji u iznosu od 1.119.446 KM, za nabavku stalne imovine u zemlji u iznosu od 417.417

KM, po osnovu poreza i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 363.040 KM, prema fizičkim licima u zemlji u iznosu od 93.544 KM i na obaveze po sudskim rješenjima u zemlji u iznosu od 35.654 KM.

Obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite najvećim dijelom se odnose na obaveze za subvencije u iznosu od 191.651 KM, za grantove u iznosu od 45.920 KM i za doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta opštine u iznosu od 201.754 KM. Obaveze po osnovu doznaka na ime socijalne zaštite se odnose na obaveze JU „Centar za socijalni rad“ Brod. Dio obaveza po osnovu doznaka na ime socijalne zaštite u najmanjem iznosu od 109.604 KM iskazano je u okviru pozicije obaveza iz poslovanja u zemlji, što nije u skladu sa članom 81. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Zbog navedenog precijenjene su obaveze za nabavku roba i usluga u zemlji, a obaveze za doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština, gradova i institucija obaveznog socijalnog osiguranja su potcijenjene za navedeni iznos.

Do kraja roka za izradu i dostavljanje godišnjih finansijskih izvještaja od ukupnog iznosa kratkoročnih obaveza na dan 31.12.2023. godine plaćeno je ukupno 1.683.131 KM.

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti se odnose na kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti u iznosu od 81.949 KM i na kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija unutar iste jedinice vlasti u iznosu od 626.804 KM (tačka 6.3.1.1. izvještaja). Kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti najvećim dijelom (u iznosu od 33.679 KM) se odnose na tekuća dospjeća po kreditnom zaduženju prema Ministarstvu finansija Republike Srpske za realizaciju projekta „Rehabilitacija i rekonstrukcija vodovodne i kanalizacione mreže u opštini Brod“ (tačka 6.3.2.2. izvještaja) i po osnovu transfera prema Ministarstvu finansija Republike Srpske po osnovu finansiranja troškova prevoza školske djece za osnovne škole na teritoriji Opštine (u iznosu od 42.428 KM).

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se:

- **obaveze za porez i doprinose na plate i naknade plata izmiruju u momentu isplate ličnih primanja u skladu sa članom 59. stav (1) i 61. stav (1) Zakona o porezu na dohodak i članom 24. Zakona o doprinosima,**
- **obaveze za doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština, gradova i institucija obaveznog socijalnog osiguranja klasifikuju u skladu sa članom 81. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.**

6.3.2.2. Dugoročne obaveze i razgraničenja

Dugoročne obaveze i razgraničenja su iskazani u iznosu od 5.615.116 KM, a odnose se na dugoročne finansijske obaveze u iznosu od 3.261.725 KM i dugoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti u iznosu od 2.353.391 KM.

Dugoročne finansijske obaveze se u potpunosti odnose na dugoročne obaveze po zajmovima, odnosno na obaveze po osnovu zaključenih ugovora o kreditima sa komercijalnim bankama. U aprilu 2019. godine je zaključen ugovor o dugoročnom kreditu sa UniCredit Bank a. d. Banja Luka u iznosu od 4.460.000 KM sa rokom otplate do kraja aprila 2029. godine, a u januaru 2020. godine ugovor o dugoročnom kreditu sa Novom bankom a. d. Banja Luka u iznosu od 2.000.000 KM i sa rokom otplate do kraja januara 2030. godine.

Dugoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti se odnose na ugovor o kreditnom zaduženju prema Ministarstvu finansija Republike Srpske za realizaciju projekta „Rehabilitacija i rekonstrukcija vodovodne i kanalizacione mreže u opštini Brod“ (prenos kreditnih sredstava Evropske investicione banke po projektu „Vodovod i

kanalizacija Republike Srpske“). Ukupno ugovorena vrijednost pomenutog projekta iznosi 4.476.210 KM. Relizacija projekta je u 2023. godini bila u toku. Dospjeće prve rate na otplatu po navedenom kreditnom zaduženju je bilo u 2023. godini.

6.3.2.3. Vlastiti izvori sredstava

Vlastiti izvori iskazani su u iznosu od 85.923.293 KM, a čine ih trajni izvori sredstava u iznosu od 56.423.552 KM, rezerve u iznosu od 225.683 KM, finansijski rezultat ranijih godina u iznosu od 30.807.546 KM i finansijski rezultat (gubitak) tekuće godine u iznosu od 1.533.488 KM. Trajne izvore sredstava čini imovina koja ne podliježe obračunu amortizacije, a čija vrijednost je utvrđena u ranijim obračunskim periodima, kao i vrijednost akcija i učešća u kapitalu u zavisnim ili povezanim licima. Rezerve se odnose na revalorizacione rezerve po osnovu procjene vrijednosti zemljišta u ranijim periodima.

6.3.3. Vanbilansna evidencija

Vanbilansna evidencija je na dan 31.12.2023. godine iskazana u ukupnom iznosu od 5.604.428 KM, a čine je primljene bankarske garancije i date garancije prema JKP „Komvod“ a.d. Brod u ukupnom iznosu od 1.647.840 KM, kao i vrijednost stambenih objekata koji su dati Opštini na raspolaganje u skladu sa odredbama Zakona o državnim stanovima na kojima ne postoji stanarsko pravo („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 98/11) u iznosu od 3.956.589 KM (stanovi koje je Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske rješenjima u prethodnim periodima vratilo i stavilo na raspolaganje Opštini bez prava vlasništva). Prema evidenciji Republičke uprave za geodetske i imovinsko – pravne poslove Republike Srpske na području Opštine postoje 124 neotkupljena stana na kojima ne postoji stanarsko pravo, od kojih je na 93 pravo upravljanja imalo Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske.

6.4. Bilans novčanih tokova

U Bilansu novčanih tokova iskazano je stanje gotovine na kraju obračunskog perioda u iznosu od 397.965 KM. Ukupni novčani prilivi iskazani su u iznosu od 11.157.951 KM, dok su ukupni novčani odlivi iskazani u iznosu od 11.283.911 KM. Stanje gotovine na početku obračunskog perioda iznosilo je 523.925 KM.

Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti prikazani su u iznosu od 10.834.909 KM, od čega se na prilive gotovine po osnovu poreskih i neporeskih prihoda odnosi iznos od ukupno 10.666.848 KM. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti iznose ukupno 10.161.972 KM.

Neto prilivi gotovine iz investicionih aktivnosti iskazani su u iznosu od 9.812 KM. U 2023. godini nije bilo priliva gotovine iz aktivnosti finansiranja, dok su odlivi po istom osnovu iskazani u iznosu od 808.709 KM i u potpunosti se odnose na odlive po osnovu otplate dugova.

Bilans novčanih tokova je sastavljen u skladu sa članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 15/17 i 17/22).

6.5. Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje je, u skladu sa odredbama MRS – JS 1 *Prezentacija finansijskih izvještaja* (paragrafi 15 c i 38), objelodanjeno da su finansijski izvještaji Opštine sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, uz pretpostavku da Opština neće obustaviti poslovanje u doglednoj budućnosti. Revidirani finansijski izvještaji ne ukazuju da je pomenuto načelo narušeno.

6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

Na osnovu pisane informacije o stanju sudskih sporova na dan 31.12.2023. godine dostavljene od strane Opštine za potrebe revizije u vezi potencijalnih obaveza, protiv

Opštine je vođeno ukupno 14 sudskih postupaka čija je procijenjena vrijednost, bez troškova sudskih postupaka i zatezних kamata, oko 610.807 KM. Pravni zastupnici Opštine nisu mogli procijeniti ishod svakog od pojedinih sporova niti njihov uticaj na finansijske izvještaje Opštine u budućnosti, iako se prema procjeni pravnih zastupnika očekuje da neki od sporova u iznosu od najmanje 56.593 KM budu presuđeni na teret Opštine. Opština nije izvršila rezervisanja za sudske sporove za koje se očekuje da u narednom periodu budu presuđeni na teret Opštine, kako je propisano članom 82. stav (3) i (5) i članom 84. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se za sudske sporove za koje je na osnovu procjena pravnih zastupnika izvjesno da će biti presuđeni na teret Opštine ili nižeg budžetskog korisnika vrše rezervisanja u skladu sa članom 82. stav (3) i (5) i članom 84. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.7. Napomene uz finansijske izvještaje

Uz finansijske izvještaje za 2023. godinu sačinjena su i pisana obrazloženja (Napomene) za period 01.01 – 31.12.2023. godinu, koja pružaju neophodne opšte podatke o Opštini, primijenjenim propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenoj osnovi i primijenjenim računovodstvenim politikama, kao i dodatna pojašnjenja pojedinih pozicija u finansijskim izvještajima, u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Revizijski tim

Vedran Stanetić, s.r.

Biljana Petrović, s.r.